

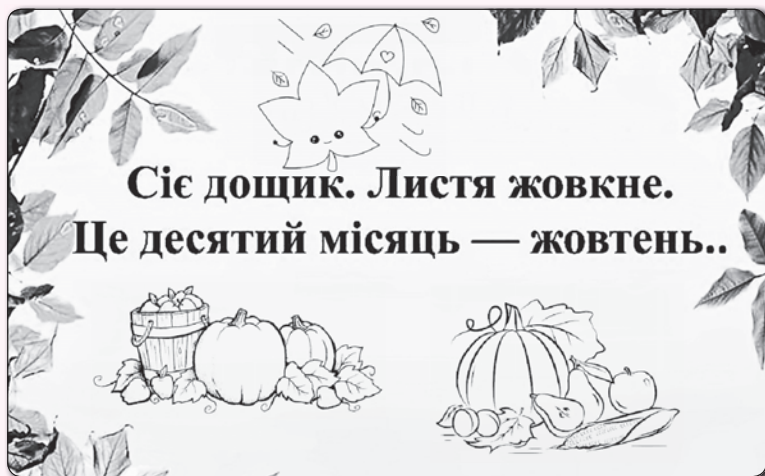
ЖОВТЕНЬ 2021/2022 р.

2

ВЕСЕЛКА

ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Ганна Черинь

Жовтень

В жовтні жовте сонце гріє
 Так, що все навкруг жовтіє.
 Жовті квіти і листочки,
 Жовті дині й огірочки,
 Що достигли на насіння,
 Бо прийшла пора осіння.

Тарас Шевченко

І золотої й дорогої
 Мені, щоб знали ви, не жаль
 Моєї долі молодої:
 А іноді така печаль
 Оступить душу, аж заплачу.
 А ще до того, як побачу
 Малого хлопчика в селі.
 Мов одірвалось од гіллі,
 Одно-однісіньке під тином
 Сидить собі в старій ряднині.
 Мені здається, що се я,
 Що це ж та молодість моя.
 Мені здається, що ніколи
 Воно не бачитиме волі,
 Святої воленьки. Що так
 Даремне, марне пролетять
 Його найкращі літа,
 Що він не знатиме, де дітись
 На сім широкім вольнім світі,
 І піде в найми, і колись,
 Щоб він не плакав, не журивсь,
 Щоб він де-небудь прихиливсь, —
 То оддадуть у москалі.

На обкладинці журналу
 ілюстрація Кость Лавра з
 видання: Улюблені вірші. —
 Київ: «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-
 ГА», 1994.

Никифір Щербина

як ніжно в осінньому листі!
 Чи льон чи проміння? —
 Золотими бризками сипле сад.
 Кожен листок — золота долоня,
 вітер-хлоп`ятко,
 а листя —
 колиска, —
 кого колисать?
 Кучерявим зайчиком вітер.
 Шум.

Чи знаєте ви, що...

Чудова новина з Бразилії

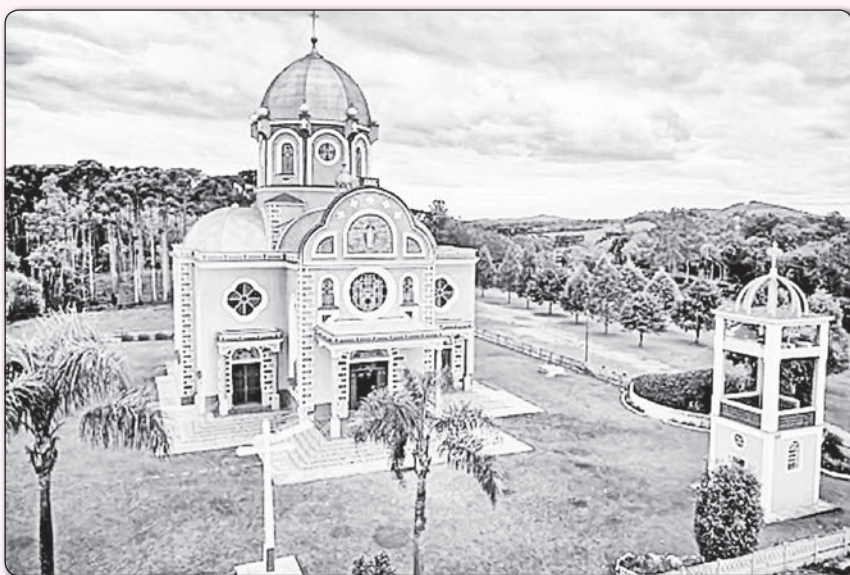
Українська мова стала офіційною мовою муніципалітету Прудентополіс (штат Парана, Бразилія) згідно відповідного рішення місцевої влади від 5 жовтня 2021 року. У Прудентополісі понад

75% мешканців мають українське походження, тому місто обгрунтовано вважається столицею української громади в Бразилії.

Українська громада тут почала формуватися близько 1855 року, коли в районі, де розміщений сучасний Прудентополіс, оселилося 1 500 українських сімей, вихідців із Галичини.

Саме місто офіційно засноване в 1894 р. тож українці від самого початку були важливою частиною його історії, долучилися до його розвитку.

Сьогодні Прудентополіс добре знаний в Бразилії та всій Південній Америці як «українське» місто, українська культура і традиції глибоко інтегровані в його простір та життя.

Один з двох головних храмів у місті Прудентополіс – греко-католицька церква святого Йосафата.

Мар'яна Рочинь ЯК ХУДОЖНИК МАЛ САМ СЕБЕ НАМАЛЮВАВ

У цього чоловіка
Є шия кукуріка.
Є очі, ніби чашки.
Є тулуб, як в мурашки.
Є вуха, як в слона.
Є руки, як в млина.
Є ноги, як драбина.
Хіба оце людина?
Це крокодил чи ослик.
Але сказав художник:
– Як виросту дорослий,
Тоді і стану схожий.

У місті Прудентополіс понад пів століття діють козацьке братерство «Українські козаки» та асоціації українських митців, такі як ансамбль народного танцю «Веселка» чи ансамбль бандуристів «Соловейко».

У СВІТІ КАЗОК

Ще у 1970 році видавництво «Веселка» (Київ) видало книгу чеських народних казок «Чародійна торба» у перекладі Олега Микитенка та з ілюстраціями чеського художника Їржі Трнки.

В цих казках народ мудро висміює численні людські вади і прославляє мужність, чесність, доброзичливість.

Вчений кум

(Чеська народна казка)

Якось один чоловік віддав свого сина до ніколи. Коли хлопець приїхав на літо додому, батько розпитав, як у нього йде навчання, і мовив:

– Хотілося б мені побачити, чого ти вже навчився стаєш що? Ходімо до кума, він дуже вчений чоловік і ти з ним побалакаєш!

Після полудня пішли вони до кума, посідали, попоїли, а тоді батько попрохав кума трохи вивірити хлопця. Кум і спитав:

– А скажи-но мені, як зветься той звір, що ловить мишей?

– Цей звір зветься кіт, – відповів хлопець.

Кум вигукнув:

– Овва! Він зветься спритністю!

Батько покрутив головою, а кум запитав:

– А як зветься те, на чому ми варимо їжу?

– Вогонь! – відповів школяр.

– Овва! – знову заперечив кум. – Ця штука зветься пекучістю!

Батько почав хмуріти на виду, а кум випробовував хлопця далі:

– А як зветься ота хата, куди ми звозимо снопи з поля?

Хлопець здивувався, що хрещений питає його про такі прості речі, і відповів:

– Та стодола ж!

Кум засміявся і сказав:

– Овва! Вона зветься достатком!

Батько сидів мов на голках, та кум вів своєї:

– А як зветься те, що носить на собі кораблі?

– Вода, – відповів хлопець.

– Овва! – вигукнув кум і зацідив кулаком по столу.

– Та штука зветься могутністю!

Тут батько вже не втримався, узяв ціпка і добряче відлупцював школяра. Хлопець гірко плакав, та батько погнав його додому і по дорозі всипав йому ще.

Під кінець літа пішов хлопець разом із батьком до кума попрощатися. Зайшли вони у двір і побачили, що наймичка вибирає з кабиці попіл, а під ноги їй увесь час лізе кішка. Наймичка розгнівалася і сипонула на кицьку попелом із лопатки. У попелі лишилися розпечені вуглики, вони застрягли в кішки на

спині, і шерсть у неї затліла. Кішка наче скажена шугнула в стодолу, полізла в солому, і солома враз зайнялася.

Батько побіг у хату, хлопець метнувся за ним і закричав:

– Ой-йой-йой! Спритність із пекучістю скочила у достаток, біжіть мерщій з могутністю!

Кум вибалушив очі і промовив:

– Тю, синку, я тебе не розумію. Що сталося?

Тоді хлопець знову закричав:

– Спритність із пекучістю скочила у достаток, біжіть мерщій з могутністю!

– Та я ж тобі кажу, що не розумію! – вигукнув кум. – Кажи, що сталося?

Тоді хлопець сказав:

– У кішки загорілася шерсть, вона скочила в стодолу, несить швидше води!

Кум із батьком вибігли надвір, та стодола вже зайнялася. Кум побивався, рвав на собі чуба і голосив:

– І що це мені до макітри влізло, і чого це я вчив тебе говорити не по-людськи? Оце мені кара!

– Авжеж, – мовив батько і відтоді не водив сина до кума на іспити.

**З чеської переклав
Олег Микитенко**

Андрій М'ястківський

Наввипередки

Вітрикові нічого було робити, і він розважався. Збирав на дорозі пилюку і дзигною закручував у небо, метляв ясеновим листям, знаходив суху очеретину і висвистував нею, як сопілкою. А потім:

- Івасику!
- Агов!
- Давай наввипередки!
- Куди?
- Аж до шипшинових кущів.
- Давай!

За вигоном миготіли білі ромашки, од Вітрикового лету хилилися голубі волошки. Он уже ярк, он торішній ожеред. Вітрик тішився, що має з ким забавлятися, тішився, що він прудкіший за Івасика. Хлопчик тупотить ніжками, а він змахнув крилами і летить.

– Ага! Я вже тут! – затріпотів шипшиновими гілками назустріч захеканому Івасикові. – Я переміг, я переміг.

– Нехай буде так... – погодився хлопчина, – а тепер давай назад, до села.

– Назад... – запнувся Вітрик. – Навіщо назад? Краще до того лісу, що ледь голубіє.

– Як же? Перша умова була твоя, а друга має бути моєю. Побігли до села!

– Ні, Івасику, я до села сьогодні не можу. Колись іншим разом...

– Чому ж? Ти так вихвалявся, що переміг...

Вітрик покружляв полем, поворушив травцю і стомлено приліг під шипшиною. До села Івасик біг сам.

Розмалюй.

Маруся Няхай

Бабине літо

Жовта спрага
під ногами зів'яло шелестить
Пронизує на порозі хати...
Сріблясті нитки
сльозять на сонці

Дерева обсіпані пташиним
криком
кличуть мене на вулицю
заповнену автомобільним
риком

Пісня бабиного літа
кружляє клубками листя
тротуарами міста

Герб

Києва

«Як тебе не любити, Києве мій». 15 жовтня виповнюється 100 років з дня народження Дмитра Луценка, заслуженого діяча мистецтв України, письменника, автора пісні «Як тебе не любити, Києве мій».

НОВИНИ НАШОЇ РОДИНИ

З нагоди 30-ої річниці незалежності України у циклі імпрез «Наша дума – наша пісня» зорганізувала Регіональна рада СРУСР у

Пряшеві музично-словний монтаж «Українські козацькі пісні». У Словацько-українському культурному та інформаційному центрі в Пряшеві лунали тужливі, любовні та патріотичні козацькі пісні в інтерпретації Марека Мохнача, на акордеоні його супроводив Петер Сабол. На фото зліва модератор Єва Олеар, акордеоніст Петер Сабол і співак Марек Мохнач.

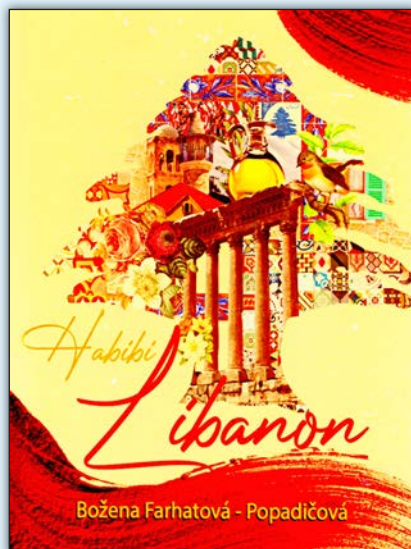
Звучить пісня «Гей, соколи» у виконанні Марека Мохнача.

Виконуючий обов'язки голови Центральної ради Союзу русинів-українців Словацької Республіки Павло Богдан знайомить присутніх імпрези «Наша дума – наша пісня» зі шляхом, яким пройшла Україна до своєї незалежності.

Союз русинів-українців Словацької Республіки в рамках циклу «Невідомі відомі» зорганізував зустріч з Боженою Фаргат-Попадич (на фото), уродженкою села Пухні, що на Снинщині, довгорічною дикторкою Чехословацького радіо у Братиславі. Під час зустрічі вона представила свою книгу про Ліван – «Habibi Libanon». Як зазначається у книзі, в сучасному авторка живе поперемінно у Лівані, Англії та у Словаччині.

Ірина Мацко

Веселий обід

**– Куди це поділась ковбаска?
Скажіть, любі дітки, будь – ласка.
– Напевно ковбаска втекла.
Озвалась батькам дітворя.**

**– Мабуть її з'їло Щеня,
Чи Мишка, або Лисеня?
Ведмедик, Жираф, Більченя?
– А може мале Слоненя?**

**– Ну хто ж це поласував так?
Неможна вгадати, ніяк!
Напевно ковбаску той з'їв,
Хто вранці на стрішці сидів.
Він з радістю всім муркотить –
Пухнастий і лагідний. (ЛІУ)**

З поштової скриньки

На початку жовтня цього року в Пряшеві у Словацько-українському культурному та інформаційному центрі відбувся ювілейний 30-річник акції «Струни серця Ірини Невицької».

Ольга Урам зі Свидника (в якій уже пережилась за 80 років) продекламувала монтаж віршів 7-ми поетів та Анна Ванько з Грабієчика, яка виступала 25 разів в тридцятирічній історії свята.

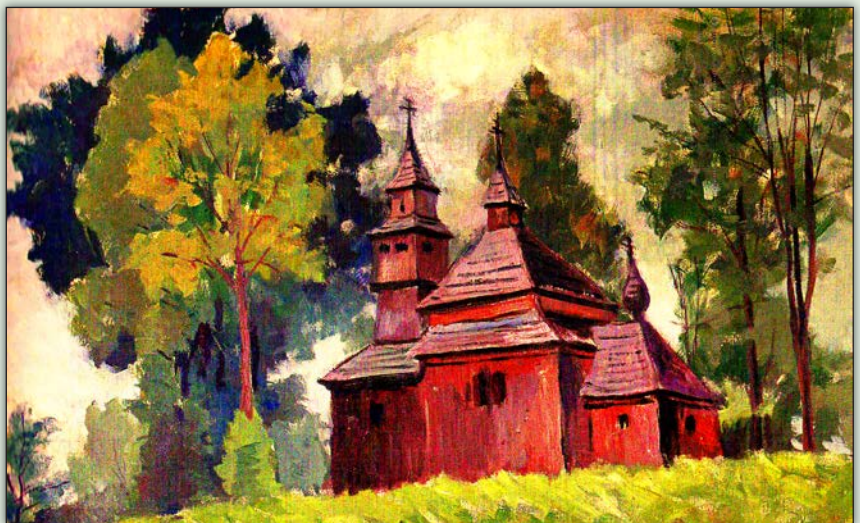
Письменниця Ірина Мацко читає свою поезію.

«Струни серця Ірини Невицької». Присутніх на святі привітало піснями сімейне співацьке тріо – Моніка Корманик з сином Ніколасом і донькою Юлією.

На «Струнах серця» лунала українська пісня у виконанні Галли Мивканич.

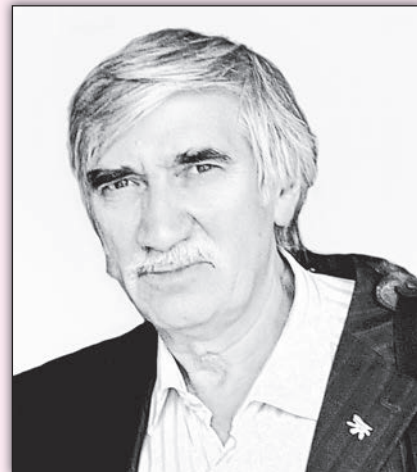
Шариська галерея у Пряшеві підготувала у жовтні виставку під назвою «Степан Гапак. Живопис і графіка». Виставку творів художника Степана Гапака (1921-1997) було відкрито з нагоди сотої річниці з дня народження митця. На фото його твір «Церква в Кожанах».

3 нових віршів Анатолія Качана

Поезія Анатолія Качана навчає дітей ясно бачити світ і любити життя. Образне мислення письменника свіже, жваве, яскраве, тож пробуджує в дітях безпосереднє, самостійне, ясне світобачення й тонке, проникливе сприйняття життя. А жартівливо-іронічний погляд автора на технозалежність сучасних дітей спонукає їх до самоіронії та відновлення природного світовідчуття.

Олександр Шокало

Дивувалися ліси

Дивувалися ліси:

- Де поділися вівси?
 - А вони зими злякалися
- І в комори заховалися.

Дивувалися гаї:

- Де поділись солов'ї?
 - Солов'ям птахи довірили
- Відчинити браму вирію.

Дивувалась наша хата:

- Де поділись ластів'ята?
 - Ластівки з дротів знялися
- І за море подалися.

- А куди ж це, як на свято,
Гарно вбралися малята?

- Діти вирости за літо,
Понесли до школи квіти.

ЗАЖУРИЛИСЬ ГОРИ

Зажурились гори
Піснею трембіти,
Що пішло за море
З України літо.

Не журіться, гори,
Не журись, трембіто,
Адже кінець літа –
Це не кінець світу.

Ранкові поїзди

Ще море тепле, ще сади
Не одягалися в червоне,
А вже ранкові поїзди
Привозять іній на вагонах.

У привокзальних квітниках
Жар чорнобривців догорає,
І Літо з айстрами в руках
Красуню Осінь зустрічає.

Кличе дзвоник з літа в осінь

Ловлять соняшники листям
Сонячне проміння
І ховають в золотисті
Квіти-насінини.

Восени з того насіння
Потече в сулію
Вся осяяна промінням
Сонячна олія.

Сонце в ґронах винограду,
В кавунах і динях,
В грушах, яблуках із саду,
В айстрах і жоржинах.

Медом сонячним бджолині
Вулики налиті...
Ось такі-то переміни
Сталися за літо.

Відлетіла позавчора
Ключниця зозуля
І до вирію над морем
Двері відімкнула.

Вже збирається на віче
Птаство стоголосе.
Скоро вже і нас покличе
Дзвоник – з літа в осінь.

Якби мені сивий кінь

Якби мені сивий кінь – я сідельце маю,
Поїхав би до дівчини, бо її кохаю!

Приспів:

А я все дивлюся, де ж моя Маруся,
А я все дивлюся, де ж то моя Маруся.

Я приїхав до гостини – запросили сісти.
Нечищену бараболу поставили їсти!

Приспів.

А я тую бараболу по столу качаю.
Паляниці – по полиці! Я на них моргаю.

Приспів.

Погасили каганці, полягали спати.
Я за тую паляницю – та й тікати з хати.

Приспів.

Як тікав я через тин, через перелази,
А хазяїн мене – дрином аж чотири рази!

Приспів.

Утікав я, утікав, через огороди,
Зачепивсь за гарбузиння,
Та й наробив шкоди.

Приспів.

ЗНАЙОМТЕСЬ:

з письменником

Іван Долгош

Український письменник **Іван Іванович Долгош** народився 22 липня 1931 р. у с. Доманинці (нині Ужгород) в родині службовця. 1955 р. закінчив історико-філологічний факультет Ужгородського університету. Працював журналістом, редактором видавництва «Карпати»,

засновник і головний редактор тижневика «Карпатський край» (1990 – 1992).

Друкуються почав з 1960 р. Окремими виданнями вийшли збірки нарисів, оповідань та повістей «Подаруй мені берізку» (1966), «Коли стаєш дорослим» (1967), «Митрові гуслі» (1980) та ін. Автор романів «Синевир» (1968), «Моя недея» (1970), «Ярина» (1972), «Колочава» (1982), «Мир дому твому» (1986), «Роса Росії» (1990), «Страшний суд» (1991). У романах, повістях та оповіданнях відтворив мозаїку життя Закарпаття упродовж ХХ століття.

Член Національної спілки письменників України з 1970 р.

Помер 15 січня 1992 р.

Іван Долгош

Колочава

(Уривок)

Змучений цілоденною ходою, Новий присів.

– Ти щось знайшов? – поцікавився Ольбрахт.

– Так. Синевирську кра-суню. Ярко зняв її і анфас, і в профіль.

– Підійде?

– Не знаю.

– Значить, не ту знайшов, що треба.

– Як тобі сказати... Лице у неї, як у лялечки. Дівчи-на красива. Лише замала на зріст. Але ж чи знайдемо їй пару – меншого від неї чоловіка, що, за задумом, має підкреслити їх шлюб не по любові, а на соціальній основі.

– А у Вишнім Бистрім не були?

– Куди там. І так ноги де-рев'яні.

– Будемо посилати й цю півку?

– Пошлемо, звичайно. Може, й сподобається, на відстані ж усе здається наче цікавішим.

– А не зачекати, поки оз-веться Ванчура?

– Та сподобається сценарій, не переживай. Усе буде добре. Побачиш!

У кімнату заходить Ярослав Блажек. Наче й не змучений, як оце Новий, волосся прилизане, по мандрах скупався у Колочаवці. Веселий, як завжди, він насви-стує коломийкову мелодію й неквапом виймає використані касети, щоб їх запакувати і пустити на суд в лабораторію «Баррандова».

– Таки вирішили посла-ти? – Ольбрахт знову. – А може, ще пождемо на слово Владека, що там у нього, які

новини?

– Він дивиться спершу на Карела, тоді на Блажека.

– Дорогий Каміле, не стри-муй мене, коли вже починаю і я горіти, – запально каже Блажек.

– Ну, то гори, – махає ру-кою Ольбрахт, розуміючи, що проти двох не повоює, хоча, може, то й добре: пош-ле одразу – виграють час. – Лише не згори. Бо що ми без твоєї камери вчинимо?

– Обіцяю не згоріти, – б'ється в груди Блажек, під-моргуючи Карелу, мовляв, поставили на своєму. Він кладе камеру на стіл, касе-ти – окремо. Ось і все... А тепер у пакуночок і вперед – на Прагу!

Телеграма Ванчури була дивна: «Іду. Зустрічайте». Ольбрахт дивився на Карела, той – на Ольбрахта. І один, і другий знизували плечи-ма. У нетерпінні дочекалися Владека, і як тільки зліз з хустьського автобуса, поча-ли його навперербій розпиту-

вати. Хоча було зрозуміло: від «Баррандова» приїхав пан Колда, значить, все га-разд.

– Справа така, – вити-рав спітніле чоло Ванчура. – Хлопцям на студії все сподо-балось: і сценарій, і пейзажні кадри, але дирекція лиш по прийнятті фільму, причім остаточному, згодна на фі-нансові операції. Гонорар і так далі...

– Так що, знімати? – питає Ольбрахт, дедалі запалю-ючись радістю.

– Аякже. Знімати! – під-несено відповідає за Ванчуру Новий. – І негайно.

Ганна Шкелебей-Слобашпиць-ка у ролі Марійки.

**Marijka
nevěrnice**

**Olbracht
Nový
Vančura**

У 1982 році у празькому видавництві «Одеон» появилася сценарій фільму «Марійка-невірниця», який виник у 1933 році. Творці фільму – Іван Ольбрахт, Карел Новий (автор сценарію), Владіслав Ванчура (режисер). Прем'єра фільму відбулась 2 березня 1934 у празькому кінотеатрі «Котва».

З чеської кухні

Мистецтво кулінарів з Чехії відоме всім європейцям. Вони звикли експериментувати зі смаками, створювати щось нове. Прага вважається гастрономічною столицею Європи. Ще в середньовічні часи, тут підносилися особлива культура застілля, яка збереглася і до наших днів.

Чеська національна кухня багато в чому схожа на українську і білоруську, де у великій пошані страви з картоплі.

Брамборачка

Інгредієнти:

картопля – 600 г
білі гриби – 400 г
цибуля – 250 г
масло вершкове – 50 г
борошно – 2 ст. л.
часник – 2 зубці
вершки 20% – 200 мл
майоран – 1 ч. л.
кмин – 1/2 ч. л.
курячий бульйон або вода 1,3 л.

Приготування:

Цибулю нарізати кубиками. У казанку розтопити вершкове масло, додати цибулю і смажити 8-10 хв. до прозорого стану. Додати сушений майоран і кмин, який попередньо слід перетерти у ступці. Все смажити ще 2 хв.

До цибулі додати борошно і, весь час помішуючи, смажити 3 хв. до золотистого кольору. Залити цибулю гарячим бульйоном чи водою, ретельно перемішати і довести до кипіння. Додати картоплю, порізану невеликими кубиками, і варити 5 хв.

Покласти гриби, посолити, поперчити за смаком, варити 20 хв. Вичавити часник і додати вершки. За потреби суп досолити, довести до кипіння, відставити з вогню і дати настоятися.

Анатолій Качан

Крилата школа

На світанку вулицею міста,
Де шумлять про зиму явори,
З рюкзаками, як парашутисти,
Поспішають юні школярі.
Наша рідна школа біля гаю
Схожа на літак-аероплан.
Цей літак щоранку вирушає
До Країни творчості і знань.
Опадає з кленів жовте листя
На кущі калини і рюкзак.
Осінь у червоному намисті
Проводжає літо на літак.

Розмалюй.

Василь Довжик

Загадка-акривіриш

Шлях в життя дає, мов мати,
Кличе мудрості пізнати.
От урок останній. Квіти.
Линуть діти в світ радіти.
А у неї інші діти.

Анатолій КАЧАН

Дзвонить Осінь школярам

Журавлиними ключами
Дзвонить осінь школярам
І розносить над садами
Жовте листя телеграм.
В небі синьому клинописом
Написали журавлі
До пташиного літопису
На прощання кілька слів.
У містечку над Лиманом
Буде школа нас навчати,
Як по зорях і туманах,
По пташиних караванах
Книгу Осені читати.
А клинописів тих значення
Пояснив дідусь мені:
«Краю рідний, до побачення,
До квітучої Весни!..»

Регіональна рада Союзу русинів-українців Словацької Республіки в Пряшеві у співпраці з Спілкою українських письменників Словащини започаткували нову акцію щодо презентації української книжки.

Перший український книжковий фестиваль «УКРАЇНСЬКА КНИГА 2021» пройшов 16 – 17 вересня 2021 р. в Словацько-українському культурному та інформаційному центрі в Пряшеві. На фото частина відвідувачів цієї акції.

З книжковою продукцією Музею української культури у Свиднику познайомив присутніх його директор – Ярослав Джоґаник.

У скансені Музею української культури у Свиднику відбулися «День народних традицій» та «Піроги (вареники) 2021», чим музей підтримає Дні європейської культурної спадщини у Словащині.

**KULT
MINOR**

„VESELKA” – časopis pre deti. Ročník 69, vychádza 10x ročne. Vydáva Zväz Rusínov-Ukrajincov SR, IČO 00 177 725. Adresa redakcie: 081 08 Prešov, ul. Janka Borodáča č. 5. Šéfredaktor Ivan Jackanin. Počítačová sadzba NITECH s.r.o., Prešov. Tlač Grafotlač s.r.o., Prešov. Rozširuje a objednávky na predplatné prijíma redakcia. Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín. Cena jedného čísla 0,13 €. Rukopisy a ilustrácie nevraciamе. EV 3302/9.

«ВЕСЕЛКА» – журнал для дітей. Союз русинів-українців СР. Адреса редакції: 081 08 Пряшів, вул. Янка Бородача, 5. Головний редактор Іван Яцканин. Комп'ютерний набір NITECH s.r.o., Пряшів, тел./факс: 051/7725061. Друкує Grafotlač, Пряшів. Ціна окремого номера – 0,13 €. Рукописи та ілюстрації не повертаються. EV 3302/9.